

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

مرکز پژوهش‌ها

رئیس

شماره: ۸۲-۱۱۰۰۰/۱۳۷۵۲
تاریخ: ۱۴۰۳/۱۱/۰۷
پیوست: دارد

جناب آقای دکتر غلامرضا نوری قزljه
وزیر محترم جهاد کشاورزی

با سلام و تحیت؛

ضمن آرزوی سلامتی و توفیق روزافزون، همانطور که مستحضریd مجلس شورای اسلامی به موجب اختیارات محصله از اصل ۷۶ قانون اساسی، علاوه بر وضع قوانین، وظیفه نظارت مستمر بر حسن اجرای قوانین را نیز بر عهده دارد؛ در این راستا مرکز پژوهش‌ها با هدف کمک به تحقق و عینیت‌بخشی به این مهم، اقدام به تهیه مجلدی با عنوان «رصدنامه نظارتی» نموده که به پیوست تقدیم حضور می‌گردد.

این محصول شامل خلاصه‌ای ساختار یافته از گزارش‌های نظارتی منتخب به تفکیک دستگاه‌های متولی می‌باشد که در آن به بیان و شرح مسئله و نیز خلاصه‌ای از پیشنهادهای این مرکز پرداخته شده است. رجاء واثق داریم این مجلد، نقش بسزایی در بهبود اجرای قوانین کشور ایفا نماید.

نگاهداری

وزارت جهاد کشاورزی
دبیرخانه حوزه وزارتی
تاریخ: ۱۴۰۳/۱۱/۱۷
شماره ثبت: ۳۷۲۷۷۷

دستور سی محدود

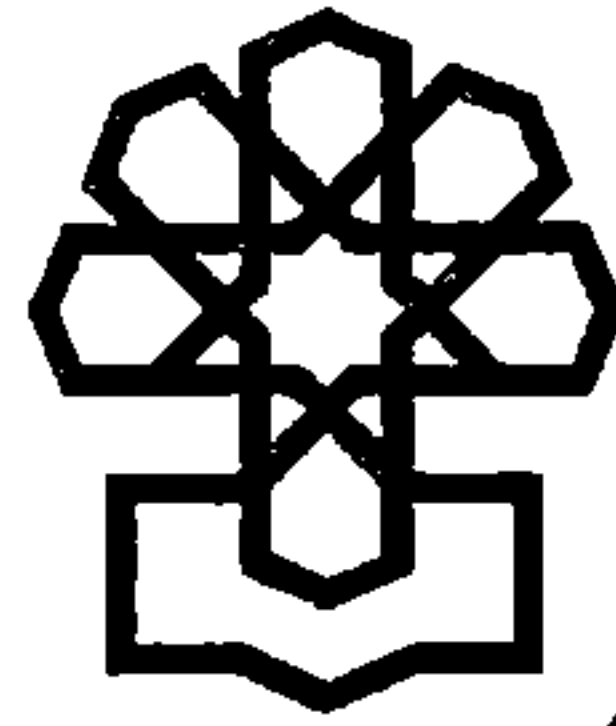

مجلس شورای اسلامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ انتشار:

۱۴۰۳/۱۰/۲۵

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۳۰۷

کد موضوعی: ۳۰۰

عنوان گزارش:

رصدنامه نظارتی

شماره دوم

نام دفتر:

اداره کل خدمات پژوهشی، رصد و داده‌کاوی

گردآوری و تدوین:

امیر وطن دوست، امیر کرمی

تهیه و تدوین منابع مورد استفاده:

گروه کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

ناظران علمی:

بهرروز طهماسب کاظمی، علی جهان

- ماده (۶) قانون هوای پاک در زمینه معاینه فنی وسایل نقلیه..... ۶
- ارزیابی جایگاه محیط زیستی ایران بر اساس شاخص‌های بین‌المللی (شاخص عملکرد محیط زیستی، رقابت‌پذیری پایدار جهانی، تغییرات اقلیم، ردپای بوم‌شناختی و سازگاری نوتردام) ... ۷
- بررسی و موانع و راهکارهای تامین مسکن
- اقتشار کم‌درآمد در نهضت ملی مسکن..... ۸
- بررسی روند اجرایی شدن قانون حفاظت از خاک با تاکید
- بر بحران فرسایش خاک کشور (از دیدگاه زیست محیطی)..... ۹
- دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت
- بر مؤسسات پس‌انداز و تسهیلات مسکن..... ۱۰
- اجرای بند «س» ماده (۳۸) قانون برنامه ششم توسعه
- و ارزیابی عملکرد ستاد ملی مقابله با گردوغبار..... ۱۱
- قانون حمایت از خانواده (۱۳۹۱) و آیین‌نامه اجرایی آن (۱۳۹۳)، تبصره ماده (۴۱)..... ۱۲
- قانون حمایت از حقوق معلولان، فصل ششم «مسکن»..... ۱۳
- تبصره «۱۷» قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، شامل بندهای «و»، «ع»،
- «ج» و «ح» (ساماندهی سیاست‌های حمایتی و محرومیت‌زدایی می‌پردازد)..... ۱۴
- آسیب‌شناسی فرایندهای سازمان تأمین اجتماعی در ارتباط با کسب‌وکارها..... ۱۵
- داده حکومتی باز: بررسی زیست‌بوم درگاه ملی کاتالوگ
- و مجموعه داده‌های باز و کاربردی کشور..... ۱۶
- قانون مورد اشاره: قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت..... ۱۷

- قانون "حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری
 با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی" مصوب ۱۳۹۶/۰۶/۱۹ ۱۸
- بررسی چالش‌های تبدیل وضعیت معلمان خرید خدمات آموزشی،
 حق‌التدریس و آموزشیاران نهضت سوادآموزی و راهکارهای سیاستی آن ۱۹
- آسیب‌شناسی شهرک‌های صنعتی در ایران (۳)؛ با تمرکز
 بر قانون نحوه واگذاری مالکیت و اداره امور شهرک‌های صنعتی ۲۰
- ارزیابی اجرای «قانون ساماندهی صنعت خودرو» با تمرکز بر مواد مربوط به
 بهبود وضعیت تولید و اسقاط مواد (۲)، (۳)، (۵)، (۶)، (۷)، (۹) و (۱۰) ۲۱
- تصویر انواع تبادلات حجمی و مالی در زنجیره ارزش گاز
 «قانون ساماندهی صنعت خودرو» با تمرکز بر تنظیم بازار
 از طریق واردات خودروهای نو و کارکرده مواد (۱)، (۴)، (۱۱)، (۱۲) و (۱۳) ۲۳

مقدمه

مجلس شورای اسلامی، بر اساس اصل ۷۶ قانون اساسی، علاوه بر وظیفه قانون گذاری، مسئولیت نظارت بر حسن اجرای قوانین را نیز بر عهده دارد. نظارت بر اجرای قوانین، با هدف ارزیابی عملکرد دستگاه ها، شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارائه راهکارهایی برای رفع موانع اجرایی انجام می شود. مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، به عنوان بازوی پژوهشی و مشورتی قوه مقننه، نقش مؤثری در این فرآیند ایفا می کند و با تهیه گزارش های نظارتی، به ارتقای شفافیت و کارآمدی نظام حکمرانی کمک می نماید.

رصدنامه نظارتی، محصولی جدید از مرکز پژوهش ها، شامل خلاصه ای از گزارش های نظارتی منتخب است که با هدف ارتقای اثربخشی و بهینه سازی فعالیت های نظارتی مجلس تهیه شده است. این تلاش ها می تواند نقش مؤثری در راستای تحقق سیاست های کلی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و ارتقای اجرای قوانین ایفا نماید.

قانون / موضوع:

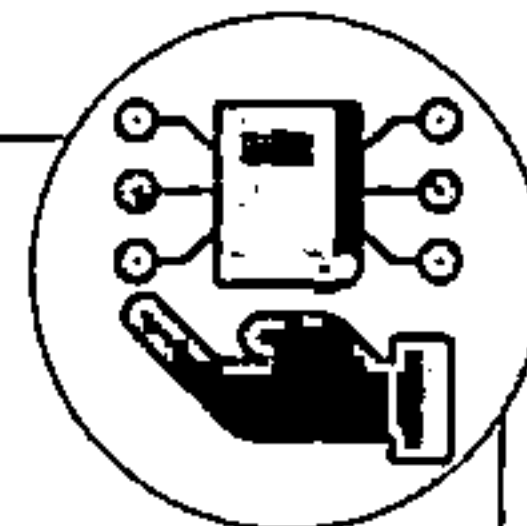

ماده (۶) قانون هوای پاک در زمینه معاینه فنی وسایل نقلیه

دستگاه‌های متولی:

- وزارت کشور	- شهرداری‌ها
- سازمان حفاظت محیط زیست	- هیئت وزیران
- پلیس راهنمایی و رانندگی (فراجا)	- اتحادیه سازمان‌های حمل و نقل همگانی کشور
- وزارت راه و شهرسازی	- ستاد معاینه فنی شهرداری‌ها
	- سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای

مسئله:

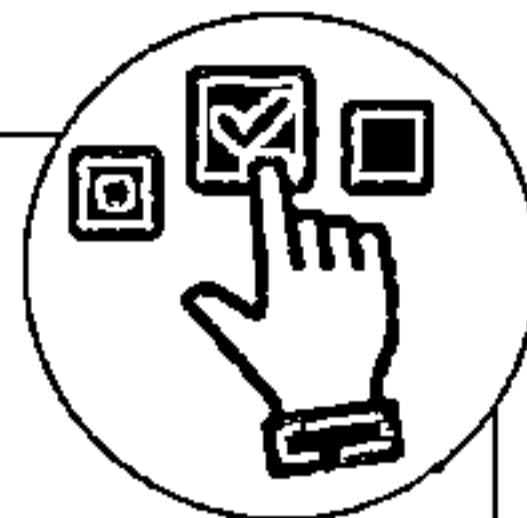

- پایین بودن نرخ معاینه فنی برای خودروها و موتورسیکلت‌ها.
- وجود تخلفات گسترده در مراکز معاینه فنی.
- بازدارندگی ناکافی جریمه‌ها و قوانین.
- ضعف در نظارت و نبود ساختار شفاف بین دستگاه‌ها.
- عدم تناسب دوره معافیت معاینه فنی با گارانتی خودرو.
- نادیده گرفتن الزامات معاینه فنی توسط بخش‌های دولتی و عمومی.
- عدم به‌روزرسانی تعرفه‌های معاینه فنی.
- ضعف سامانه‌های اطلاعاتی و نبود ارتباط برخط.

شرح:

- ◀ تنها ۵ درصد خودروهای سبک و تعداد بسیار کمی از موتورسیکلت‌ها معاینه فنی دارند.
- ◀ مراکز معاینه فنی درگیر تخلفات مانند صدور گواهی‌های غیر واقعی و رشوه‌گیری هستند.
- ◀ جریمه‌های پایین مانع الزام مالکان وسایل نقلیه به انجام معاینه فنی است.
- ◀ وظایف دستگاه‌ها مشخص نیست و تعارض منافع (مانند نقش شهرداری‌ها) نظارت را مختل کرده است.
- ◀ دوره معافیت چهار ساله خودروها با گارانتی سه ساله هماهنگ نیست.
- ◀ برخی نهادهای دولتی از انجام معاینه فنی غفلت می‌کنند.
- ◀ تعرفه‌های ثابت باعث زیان‌دهی مراکز معاینه فنی شده‌اند.
- ◀ سامانه‌های اطلاعاتی برای نظارت بر معاینه فنی ناکارآمد و غیرمتصل هستند.

خلاصه ای از پیشنهادهای مرکز پژوهش‌ها:

- افزایش شمولیت معاینه فنی به همه وسایل نقلیه.
- شفاف‌سازی وظایف دستگاه‌ها و تقویت نظارت.
- کاهش دوره معافیت معاینه فنی به دو سال.
- منوط کردن بیمه و سهمیه سوخت به گواهی معاینه فنی.
- برقراری ارتباط برخط بین سامانه‌های اطلاعاتی.
- افزایش نظارت و برخورد قاطع با تخلفات.

قانون / موضوع:

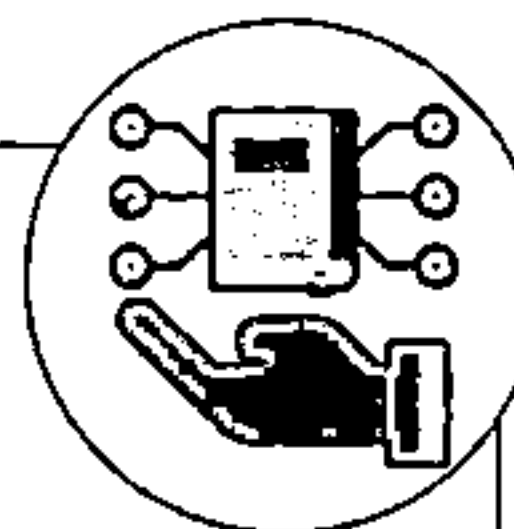

ارزیابی جایگاه محیط زیستی ایران بر اساس شاخص‌های بین‌المللی
(شاخص عملکرد محیط زیستی، رقابت‌پذیری پایدار جهانی، تغییرات اقلیم، ردپای بوم‌شناختی و سازگاری نوتردام).

دستگاه‌های متولی:

- سازمان حفاظت محیط زیست
- دستگاه‌های اجرایی
- دستگاه‌های نظارتی
- مجلس شورای اسلامی (در مورد قوانین مرتبط با صید ترال)

مسئله:

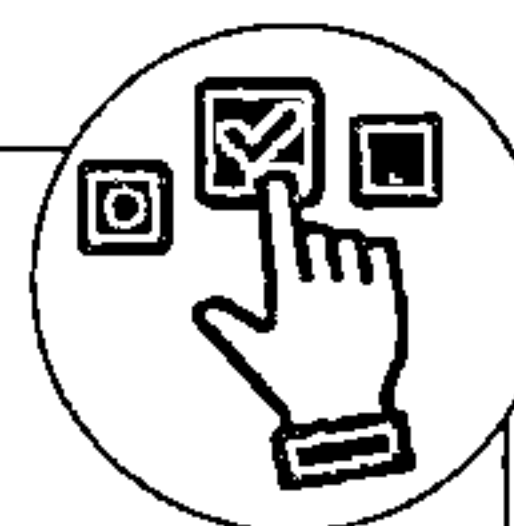

- عدم توسعه کافی انرژی‌های تجدیدپذیر.
- نرخ بالای انتشار گازهای گلخانه‌ای.
- عدم مدیریت صحیح منابع طبیعی و بهره‌وری پایین منابع.
- نبود برنامه‌ریزی جامع برای کاهش انتشار گازها تا سال ۲۰۵۰.
- فقدان پایش و رصد سالیانه با شاخص‌های بومی و شفاف.
- مدیریت ناکافی پسماند و نرخ پایین بازیافت.
- استفاده نادرست از ظرفیت منابع آبی و پوشش ناکافی فاضلاب.

شرح:

- ◀ نرخ رشد بالای انتشار گازهای گلخانه‌ای: ایران رتبه ۱۳۲ در شاخص سیاست‌های اقلیمی داشته و نتوانسته اهداف کاهش انتشار تا ۲۰۵۰ را مشخص کند.
- ◀ مدیریت منابع طبیعی: ایران در زیرشاخص بهره‌وری منابع، پایین‌ترین نمره جهانی (۱۸/۹) را کسب کرده است.
- ◀ پسماند: دفن غیراصولی ۷۵ درصد از پسماندهای تولیدی.
- ◀ فقدان برنامه برای کاهش انتشار: رتبه ایران در انتشار پیش‌بینی‌شده سال ۲۰۵۰، ۱۷۲ از ۱۸۰ کشور است.
- ◀ مدیریت فاضلاب: پوشش ناکافی شبکه فاضلاب شهری با میانگین ۵۶ درصد جمعیت.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- رصد مستمر وضعیت محیط زیستی: پیشنهاد تهیه گزارش‌های سالیانه شفاف بر اساس شاخص‌های کمی و بومی.
- تمرکز بر بهره‌وری منابع: تدوین برنامه جامع مدیریت منابع و بهره‌وری.
- مدیریت پسماند: بهبود سیستم بازیافت و کاهش دفن غیراصولی پسماندها.
- پشتیبانی سیاست‌های اقلیمی: توسعه برنامه‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و تعیین اهداف برای سال ۲۰۵۰.
- ارتقای انرژی‌های تجدیدپذیر: افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در مصرف انرژی کشور.
- همکاری بین سازمانی: تعامل و هماهنگی بیشتر میان سازمان حفاظت محیط زیست و دیگر دستگاه‌ها برای بهبود شاخص‌ها.

قانون / موضوع:

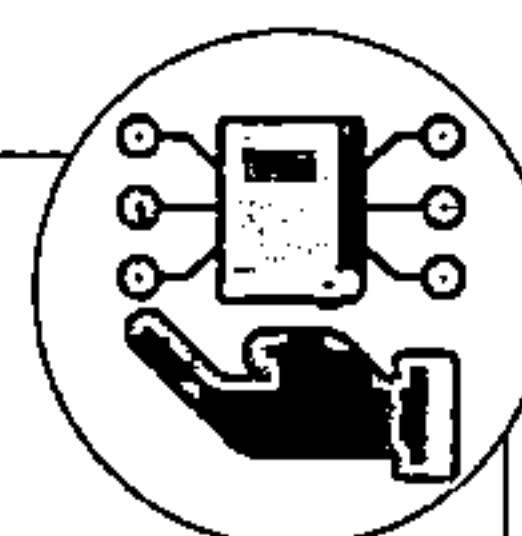

بررسی وموانع و راهکارهای تامین مسکن اقشار کم درآمد در نهضت ملی مسکن

دستگاه‌های متولی:

- وزارت راه و شهرسازی
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- دولت جمهوری اسلامی ایران
- نهادهای نظارتی و پژوهشی (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)
- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
- دستگاه‌های محلی مرتبط با مسکن و شهرسازی

مسئله:

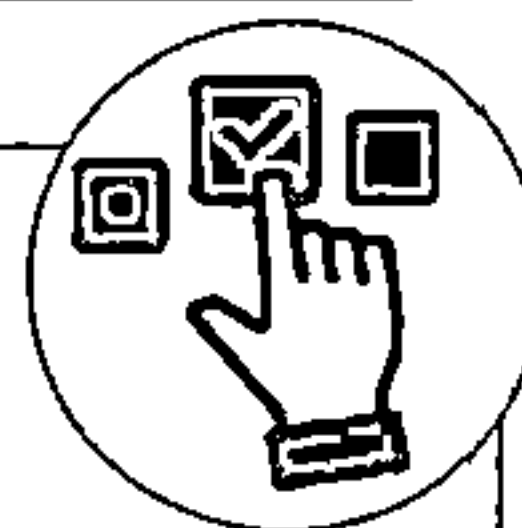

- عدم تدوین طرح جامع مسکن مطابق با تبصره «۱۱» ماده (۲) قانون جهش تولید مسکن.
- عدم تأمین تسهیلات بانکی متناسب با نیاز اقشار کم درآمد.
- ناتوانی در تطبیق مدل‌های حمایتی مسکن با الگوهای تقاضای واقعی.
- عدم طراحی و اجرای نظام جامع حمایتی حداکثری برای دهک‌های ابتدایی درآمدی.
- تأخیر در اجرای پروژه‌های نهضت ملی مسکن و تعدیل قیمت‌ها.

«»- شرح:

- ◀ عدم تدوین طرح جامع مسکن: با وجود الزام قانونی، وزارت راه و شهرسازی تاکنون نتوانسته است طرح جامع مسکن را بازنگری و به تصویب شورای عالی مسکن برساند.
- ◀ عدم تأمین تسهیلات بانکی مناسب: تسهیلات بانکی موجود برای خرید و ساخت مسکن، به ویژه برای دهک‌های پایین درآمدی، ناکافی بوده و فقط درصد کمی از قیمت مسکن را پوشش می‌دهد (در سال ۱۴۰۱ تنها ۱۷ درصد قیمت یک واحد مسکونی ۷۵ متری در تهران پوشش داده شد).
- ◀ عدم تطبیق مدل‌های حمایتی: بسیاری از طرح‌های حمایتی مانند مسکن مهر، اقدام ملی مسکن و نهضت ملی مسکن، نتوانسته‌اند به طور مؤثر دهک‌های کم درآمد را پوشش دهند.
- ◀ تأخیر در اجرای پروژه‌ها: پروژه‌های نهضت ملی مسکن با تأخیر روبرو بوده‌اند و افزایش هزینه ساخت منجر به تعدیل قیمت‌ها شده که این امر متقاضیان کم درآمد را تحت فشار قرار داده است.
- ◀ عدم انطباق با سیاست‌های جمعیتی و آمایش سرزمین: ضوابط شهرسازی و معماری فعلی با نیازهای دهک‌های پایین درآمدی و سیاست‌های آمایش سرزمین هماهنگی ندارد.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- تدوین طرح جامع مسکن: وزارت راه و شهرسازی باید در اسرع وقت طرح جامع مسکن را بازنگری کرده و به تصویب شورای عالی مسکن برساند.
- ارائه تسهیلات ارزان قیمت: تأمین تسهیلات بانکی ارزان قیمت با نرخ سود پایین و دوره بازپرداخت متناسب با توان مالی دهک‌های پایین درآمدی.
- ایجاد مدل‌های مشارکتی: استفاده از مدل مشارکت دولت و بخش خصوصی برای توسعه مسکن استیجاری حمایتی و غیراحتمالی، با تعیین نرخ اجاره بها بر اساس دهک‌های درآمدی.
- بازنگری در ضوابط شهرسازی: طراحی ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری که با توان مالی خانوارهای کم درآمد سازگار باشد.
- حمایت هدفمند از جمعیت و فرزندآوری: ارائه امتیازات ویژه در حوزه مسکن برای خانوارهای دارای تعداد فرزندان بیشتر و تطبیق تسهیلات با نیازهای جمعیتی.
- شفافیت و روزآمدسازی اطلاعات متقاضیان: ایجاد بانک اطلاعاتی جامع و تراز شده برای شناسایی واجدان شرایط و جلوگیری از سوءاستفاده از طرح‌های حمایتی.
- کاهش تأخیر در پروژه‌ها: تسریع در اجرای پروژه‌های نهضت ملی مسکن و تعیین قیمت ثابت برای جلوگیری از تعدیل هزینه‌ها.

قانون / موضوع:

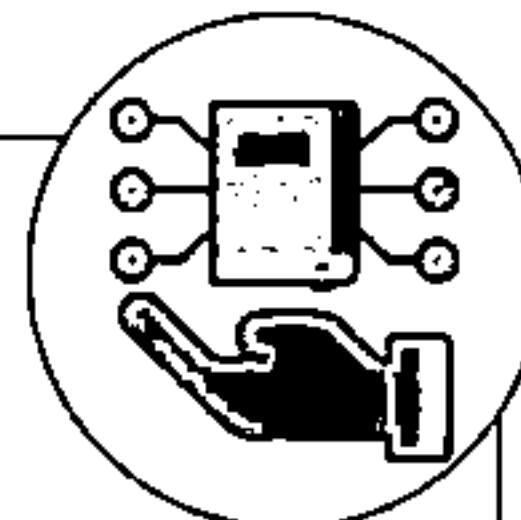

بررسی روند اجرایی شدن قانون حفاظت از خاک با تاکید بر بحران فرسایش خاک کشور
(از دیدگاه زیست محیطی)

دستگاه‌های متولی:

- سازمان حفاظت محیط زیست
- وزارت جهاد کشاورزی
- سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

مسئله:

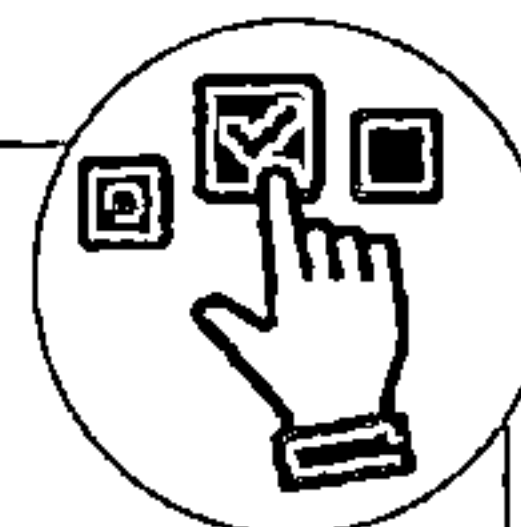

- ضعف در اجرای قانون حفاظت از خاک.
- نبود هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی.
- عدم تخصیص بودجه کافی برای حفاظت از خاک.
- نبود پایش کافی و مستند برای مدیریت آلودگی‌های خاک.
- عدم استفاده از مشارکت جوامع محلی در طرح‌های حفاظت از خاک.
- کمبود اطلاعات جامع و دقیق درباره وضعیت فرسایش خاک.

شرح:

- ◀ نبود هماهنگی و یکپارچگی: دستگاه‌های مختلف به صورت جزیره‌ای عمل می‌کنند که موجب تداخل در برنامه‌ها و اتلاف منابع شده است.
- ◀ پایش ناکافی: اگرچه پایش‌هایی انجام شده، اما هنوز اسناد کافی برای مدیریت آلودگی و ارزیابی دقیق فرسایش وجود ندارد.
- ◀ نبود بودجه مستقل: منابع مالی مشخصی برای اجرای این قانون تعریف نشده است.
- ◀ ضعف در استفاده از ظرفیت‌های محلی: نقش تشکلهای کشاورزی و جوامع محلی در برنامه‌های اجرایی نادیده گرفته شده است.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- بازنگری جامع در قانون حفاظت از خاک برای رفع ابهامات و تقویت آیین‌نامه اجرایی.
- الزام دستگاه‌های اجرایی به هماهنگی بیشتر و ایجاد سیستم جامع پایش و ارزیابی.
- تخصیص ردیف بودجه مستقل برای اجرای برنامه‌های حفاظت از خاک.
- تدوین برنامه‌های عملیاتی و الزام به ارائه گزارش‌های شفاف توسط نهادهای متولی.
- تقویت نقش جوامع محلی و تشکلهای کشاورزی در طرح‌های حفاظت از خاک.
- ارزش‌گذاری اقتصادی خاک و محاسبه آن در حساب‌های ملی برای برجسته کردن اهمیت موضوع.
- ایجاد کارگروه‌های تخصصی متشکل از نمایندگان دستگاه‌های اجرایی، دانشگاه‌ها و بخش خصوصی.
- ترویج کشاورزی پایدار با روش‌های علمی و همکاری با کشاورزان.

قانون / موضوع:

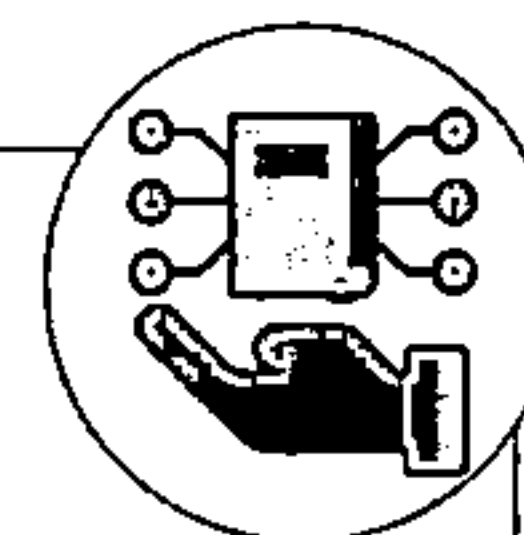

دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر مؤسسات پس انداز و تسهیلات مسکن.

دستگاه‌های متولی:

- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- وزارت راه و شهرسازی
- وزارت امور اقتصادی و دارایی
- شورای پول و اعتبار (تا پیش از جایگزینی با هیئت عالی بانک مرکزی)
- وزارت کشور
- هیئت وزیران

مسئله:

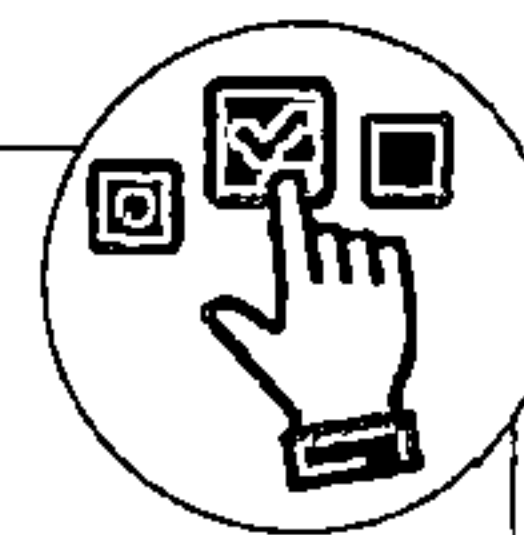

- ناکافی بودن سرمایه اولیه برای تأسیس مؤسسات که می‌تواند منجر به تخلفات و سوءاستفاده شود.
- عدم تعدیل در سرمایه اولیه و نسبت سپرده قانونی در بازنگری دستورالعمل.
- محدودیت‌های مربوط به ایجاد شعبه در استان‌های مختلف که مانع از گسترش فعالیت در بافت‌های ناکارآمد می‌شود.
- عدم تعریف سازوکار مناسب برای سرمایه‌گذاری در حوزه صندوق‌های املاک و مستغلات.
- نبود بازبینی کافی در فعالیت‌هایی مانند صدور کارت برداشت برای سپرده‌گذاران.

شرح:

- ◀ سرمایه اولیه ناکافی: مبلغ سرمایه اولیه (۵۰۰ میلیارد ریال در تهران و ۳۰۰ میلیارد ریال در سایر کلان‌شهرها) همچنان بدون تغییر باقی مانده است، که این امر می‌تواند زمینه‌ساز بحران‌های مشابه مؤسسات مالی سال ۱۳۹۶ شود.
- ◀ نسبت سپرده قانونی پایین: تعیین دو درصد برای انواع سپرده‌ها ناکافی است و نیازمند افزایش است.
- ◀ محدودیت شعبه: شرط افزایش سرمایه مؤسسه به میزان حداقل ۲۰ درصد سرمایه لازم برای ایجاد شعبه، فعالیت مؤسسات را محدود می‌کند.
- ◀ کارت برداشت: امکان صدور کارت برداشت از طریق بانک مسکن می‌تواند این مؤسسات را به سمت کارکردهای بانکی سوق دهد که با دستورالعمل‌های نظارتی همخوانی ندارد.
- ◀ عدم شفافیت در فعالیت‌های سرمایه‌گذاری: سرمایه‌گذاری در حوزه صندوق‌های املاک و مستغلات به دلیل ممنوعیت ماده (۱۰) دستورالعمل عملی نشده است.

خلاصه ای از پیشنهاد های مرکز پژوهش‌ها:

- افزایش سرمایه اولیه: پیشنهاد شده که مبلغ سرمایه اولیه و نسبت سپرده قانونی به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای افزایش یابد.
- بازنگری در دستورالعمل‌ها: حذف شرط افزایش سرمایه برای ایجاد شعبه و اجازه گسترش فعالیت‌ها در سطح استان.
- محدود کردن نقدشوندگی سپرده‌ها: تأکید بر ممنوعیت قابلیت برداشت سپرده‌های آحاد اقتصادی و محدود کردن مؤسسات به ارائه گواهی سپرده.
- تعریف ابزارهای جدید مالی: استفاده از اوراق رهنی مسکن و ابزارهای مشابه برای تأمین مالی بهتر.
- شفاف‌سازی در سرمایه‌گذاری: اجازه سرمایه‌گذاری در صندوق‌های املاک و مستغلات با تدوین ضوابط دقیق.
- بازنگری فرآیندهای تأمین مالی: توجه به سیاست‌های کلان تأمین مالی و ارائه سازوکارهایی برای بانک‌پذیری پروژه‌های مسکن در مناطق ناکارآمد.

قانون / موضوع:

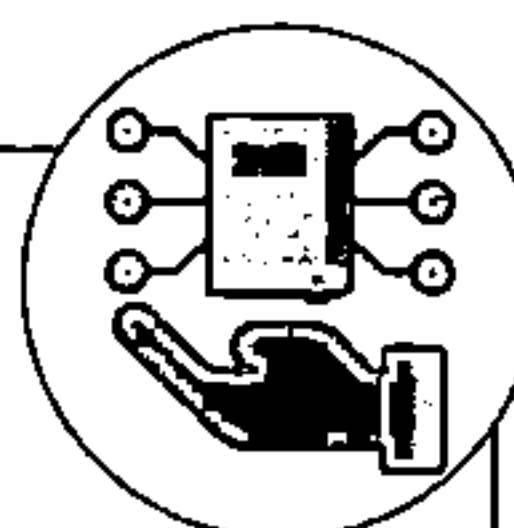

اجرای بند «س» ماده (۳۸) قانون برنامه ششم توسعه و ارزیابی عملکرد ستاد ملی مقابله با گردوغبار

دستگاه‌های متولی:

- سازمان حفاظت محیط زیست	- سازمان صدا و سیما
- وزارت نیرو	- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- وزارت جهاد کشاورزی	- وزارت کشور

مسئله:

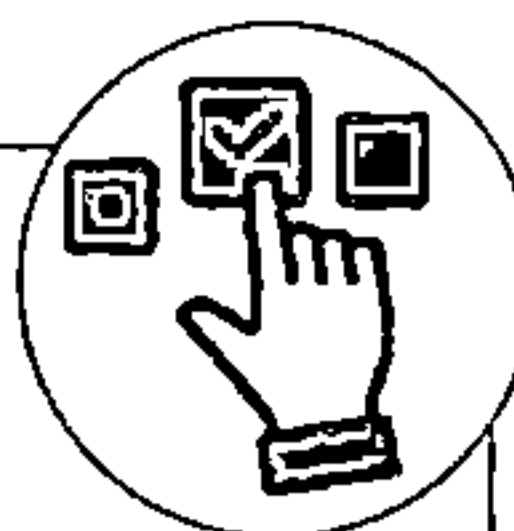

- عدم تخصیص کافی منابع مالی و توزیع نامتوازن آن.
- عدم رعایت حقابه زیست محیطی تالاب‌ها.
- ضعف در هماهنگی میان دستگاه‌های عضو ستاد ملی مقابله با گردوغبار.
- نبود سامانه جامع هشدار سریع در بسیاری از استان‌ها.
- ضعف نظارت و اجرای قوانین موجود.
- ناکارآمدی اقدامات پیشگیرانه و مدیریتی.

«»- شرح:

- ◀ بسیاری از قوانین موجود، ضمانت اجرایی ندارند و در اجرا با چالش مواجه‌اند.
- ◀ برنامه جامع و عملیاتی کوتاه‌مدت و میان‌مدت برای مقابله با گردوغبار تدوین نشده است.
- ◀ دستگاه‌های متولی در ارائه برنامه‌های هماهنگ و کارآمد ناکام بوده‌اند.
- ◀ قانون‌های گردوغبار داخلی و خارجی مدیریت کافی دریافت نکرده‌اند.
- ◀ برخی استان‌ها فاقد زیرساخت‌های لازم برای مقابله با گردوغبار و هشدار سریع هستند.
- ◀ عدم تخصیص به‌موقع بودجه و تخصیص آن به‌صورت اسناد خزانه باعث تأخیر در اقدامات شده است.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- برنامه‌ریزی جامع: تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت و نقشه راه سیاست‌های کلان آب و محیط زیست.
- تأمین مالی: استفاده از ظرفیت صندوق‌های ملی و تخصیص به‌موقع و متوازن بودجه.
- توسعه فناوری: ایجاد سامانه هشدار سریع و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین.
- دیپلماسی محیط زیست: تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و پروژه‌های مشترک با کشورهای همسایه.
- مدیریت منابع آب: رعایت حقابه زیست محیطی تالاب‌ها و تدوین نظام مدیریت یکپارچه.
- هماهنگی و نظارت: ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌ها و نظارت مستمر بر عملکرد.
- آگاهی بخشی عمومی: اطلاع‌رسانی و آموزش جامعه درباره اثرات گردوغبار.
- اصلاح قوانین: رفع خلأهای قانونی و تدوین قوانین بلندمدت و منسجم.
- بررسی اثربخشی: ارزیابی اقدامات و بهره‌گیری از تجارب موفق.
- تقویت زیرساخت‌ها: مقاوم‌سازی شبکه‌های برق و زیرساخت‌های صنعتی در مناطق غبارخیز.

قانون / موضوع:

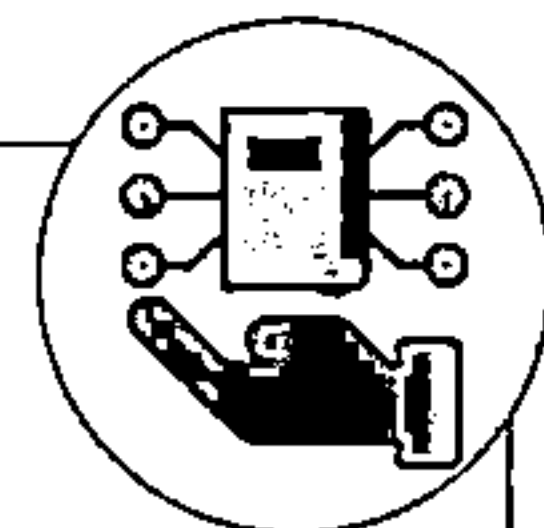

قانون حمایت از خانواده (۱۳۹۱) و آیین نامه اجرایی آن (۱۳۹۳)،
تبصره ماده (۴۱)

دستگاه‌های متولی:

- قوه قضائیه
- معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم.
- سازمان بهزیستی کشور.
- نیروی انتظامی.
- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

مسئله:

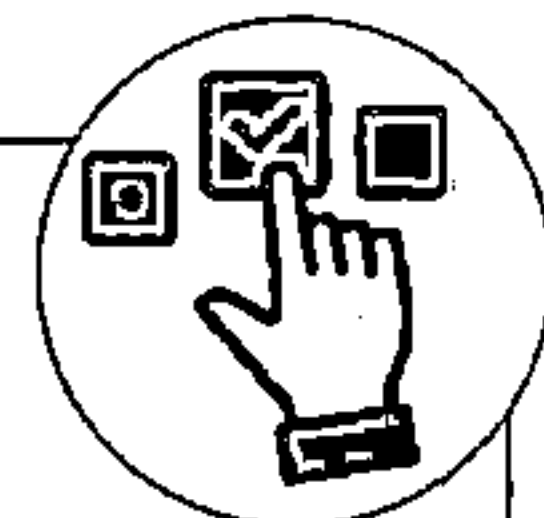

- عدم تبدیل مراکز مهر خانواده به نهاد حضانت و محدود شدن آن به مکان ملاقات.
- عدم تخصیص بودجه کافی.
- نامناسب بودن زیرساخت‌های فیزیکی مراکز.
- عدم همکاری برخی دستگاه‌ها (بهزیستی، نیروی انتظامی).
- ضعف در جذب نیروهای متخصص و آموزش آنها.
- نبود آیین نامه‌ها و پروتکل‌های مداخلاتی مشخص.
- عدم گسترش مراکز به تمام مناطق مورد نیاز کشور.
- غفلت از حمایت کافی از والدین طلاق گرفته.

شرح:

- ◀ تقلیل نقش مراکز: در عمل، مراکز به محل ملاقات والدین و طفل محدود شده‌اند و خدمات جامع حضانت و فرزندپروری ارائه نمی‌کنند.
- ◀ کمبود بودجه: عدم تامین بودجه کافی منجر به مشکلاتی نظیر کاهش نیروی انسانی و عدم پرداخت حقوق مناسب شده است.
- ◀ زیرساخت‌ها: بیشتر مراکز از امکانات فیزیکی مناسب برای ملاقات ایمن و خدمات اجتماعی محروم هستند.
- ◀ عدم همکاری نیروی انتظامی: مأموران انتظامی برای تامین امنیت مراکز به طور سیستماتیک مستقر نمی‌شوند.
- ◀ ضعف تخصصی نیروها: استفاده از نیروی غیرمتخصص به دلیل کمبود بودجه و نداشتن برنامه آموزشی منسجم.
- ◀ پوشش جغرافیایی محدود: بسیاری از استان‌ها و شهرستان‌های با نیاز بالا از مراکز بی‌بهره‌اند.

خلاصه ای از پیشنهاد های مرکز پژوهش ها:

- اصلاح قوانین و آیین نامه‌ها: تبدیل مراکز به نهاد حضانت با خدمات جامع برای تمام کودکان زیر ۱۸ سال.
- افزایش بودجه: تامین اعتبارات پایدار از سوی قوه قضائیه و سایر دستگاه‌های مرتبط.
- بهبود زیرساخت‌ها: ایجاد ساختمان‌های مناسب و استاندارد برای مراکز.
- گسترش جغرافیایی: افزایش تعداد مراکز در مناطق با نرخ بالای طلاق.
- تقویت نیروی انسانی: جذب کارشناسان متخصص و آموزش مداوم آنها.
- ایجاد پروتکل‌ها: تدوین آیین نامه‌های مداخلاتی برای هماهنگی خدمات مراکز.
- تقویت همکاری میان دستگاهی: استفاده از ظرفیت وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها برای حمایت از مراکز.
- حمایت از والدین: ارائه خدمات مشاوره‌ای و آموزشی برای والدین طلاق گرفته.

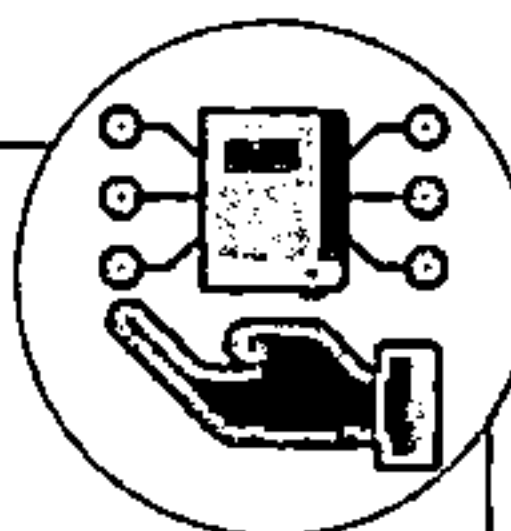

قانون حمایت از حقوق معلولان، فصل ششم «مسکن»

دستگاه‌های متولی:

- سازمان ملی زمین و مسکن	- وزارت راه و شهرسازی
- شهرداری‌ها	- سازمان بهزیستی کشور
- شرکت توانیر	- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- شرکت ملی گاز ایران	- سازمان برنامه و بودجه
- تعاونی‌ها و مؤسسات خیریه مسکن ساز	

مسئله:

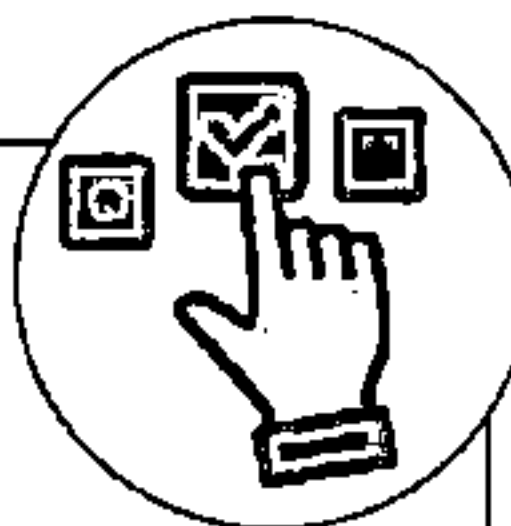

- عدم تخصیص اعتبارات مصوب ماده (۱۷) توسط سازمان برنامه و بودجه.
- عدم ارائه تسهیلات ارزان قیمت موضوع ماده (۱۷).
- ابهام در مصادیق اقدامات حمایتی ماده (۱۷) و هم پوشانی با ماده (۱۸).
- عدم تخصیص ۱۰ درصد واحدهای مسکونی مناسب سازی شده.
- تحقق ناقص معافیت‌های هزینه‌ای موضوع ماده (۱۹).
- نبود آیین نامه اجرایی جامع برای احکام قانون.

شرح:

- ◀ ماده (۱۷): اعتبارات مورد نیاز برای پرداخت تسهیلات ارزان قیمت و نرخ سود ترجیحی توسط دولت در بودجه سالیانه پیش بینی شده ولی تخصیص نیافته است. هیچ اقدام حمایتی برای سازندگان مشخص نشده و در عمل تعداد واحدهای تخصیصی کمتر از تعهدات است.
- ◀ ماده (۱۸): به دلیل عدم شفافیت در اجرای تکالیف، بسیاری از اقدامات حمایتی زمین و مسکن برای افراد دارای معلولیت اجرا نشده است.
- ◀ ماده (۱۹): معافیت‌های انشعاب و پروانه ساختمانی به صورت ناقص انجام شده و تنها بخشی از افراد مشمول خدمات شده‌اند.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- تصویب و تسریع آیین نامه اجرایی ماده (۱۷).
- ادغام مواد (۱۷) و (۱۸) برای رفع ابهام از اقدامات حمایتی.
- ایجاد ردیف بودجه مشخص برای مسکن حمایتی ذیل فصل رفاه.
- اصلاح بانک اطلاعاتی مسکن حمایتی در سازمان بهزیستی و وزارت راه و شهرسازی.
- طراحی و تدوین برنامه جامع مسکن حمایتی با همکاری دستگاه‌های اجرایی و غیردولتی.
- تقویت سازوکار نظارتی و تنبیهی برای جلوگیری از ترمرد دستگاه‌ها از اجرای قانون.

قانون / موضوع:

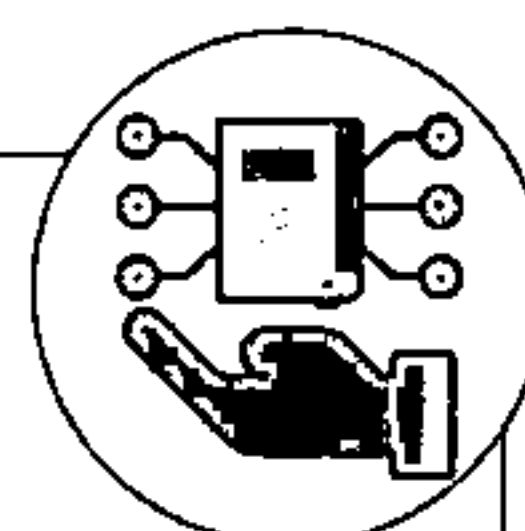

تبصره (۱۷) قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، شامل بندهای «و»، «ع»، «ج» و «ح» (ساماندهی سیاست‌های حمایتی و محرومیت‌زدایی می‌پردازد)

دستگاه‌های متولی:

- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- سازمان برنامه و بودجه کشور
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- معاونت مناطق محروم و توسعه روستایی ریاست جمهوری
- وزارت کشور
- قرارگاه‌های محرومیت‌زدایی نیروهای مسلح

مسئله:

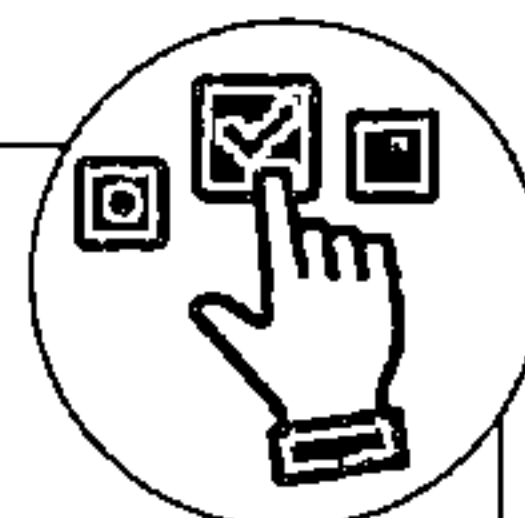

- راه‌اندازی و تکمیل نشدن سامانه‌های اطلاعاتی مربوط به تجمیع و شفافیت اطلاعات حمایتی و محرومیت‌زدایی.
- عدم همکاری مناسب دستگاه‌های اجرایی در ثبت اطلاعات حمایتی و پروژه‌های محرومیت‌زدایی.
- عدم ارائه خدمات سامانه‌های بهره‌مندی ایرانیان برای تخصیص اعتبارات محرومیت‌زدایی.
- ادامه بهره‌مندی خیریه‌های خصوصی از معافیت‌های مالیاتی بدون ثبت اطلاعات در سامانه.
- عدم تحقق اهداف اولیه در اجرای بندهای «و» و «ع» تبصره (۱۷).

شرح:

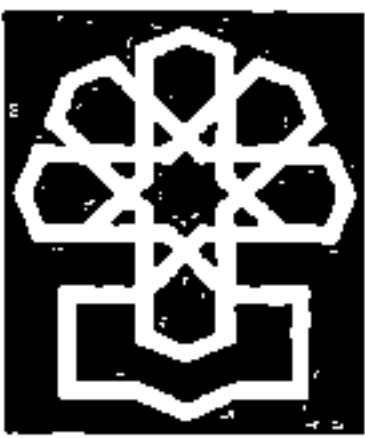
- ◀ سامانه اطلاعات بهره‌مندی ایرانیان: به جای راه‌اندازی سامانه‌ای جامع و مکان‌محور برای تجمیع اطلاعات و توزیع عادلانه اعتبارات، تنها یک داشبورد اطلاعاتی ناقص طراحی شده است.
- ◀ ثبت اطلاعات حمایتی: نهادهای عمومی و خصوصی به دلیل ضعف در زیرساخت‌های اطلاعاتی، اطلاعات کاملی از فعالیت‌های حمایتی خود ثبت نکرده‌اند.
- ◀ اختلال در اجرای قانون: اجرای قانون با تغییرات جزئی و ضمانت اجرایی ضعیف همراه بوده و در برخی موارد سامانه‌ها متوقف یا غیرفعال شده‌اند.
- ◀ عدم همکاری سازمان برنامه و بودجه: این سازمان به دلیل نقص‌های موجود، از سامانه‌ها برای تخصیص اعتبارات استفاده نکرده است.

خلاصه‌ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- تبیین نسبت قوانین و سامانه‌ها: رفع ابهام درباره نسبت بندهای «و» و «ج» تبصره (۱۷) با پنجره واحد خدمات حمایتی.
- بازنگری و تکمیل پایگاه اطلاعات بهره‌مندی ایرانیان: بازگرداندن این سامانه به مسیر اهداف اولیه، به گونه‌ای که مبنای توزیع اعتبارات محرومیت‌زدایی قرار گیرد.
- تبدیل بندهای قانونی به قانون دائمی: پیشنهاد تصویب بندهای «و» و «ع» تبصره (۱۷) به عنوان قانون دائمی برای نظارت و اجرا.
- گزارش‌دهی منظم: ارائه گزارش‌های شش‌ماهه درباره اجرای این قوانین به کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی.
- ساماندهی داده‌ها و اطلاعات: تکمیل پایگاه داده‌ها و استفاده از شاخص‌های ترکیبی دقیق برای توزیع عادلانه اعتبارات و شفافیت عملکرد.

قانون / موضوع:

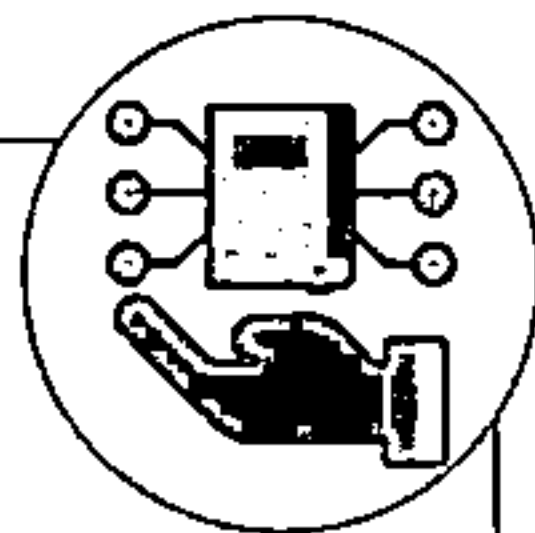

آسیب‌شناسی فرایندهای سازمان تأمین اجتماعی در ارتباط با کسب‌وکارها

دستگاه‌های متولی:

— سازمان تأمین اجتماعی.

مسئله:

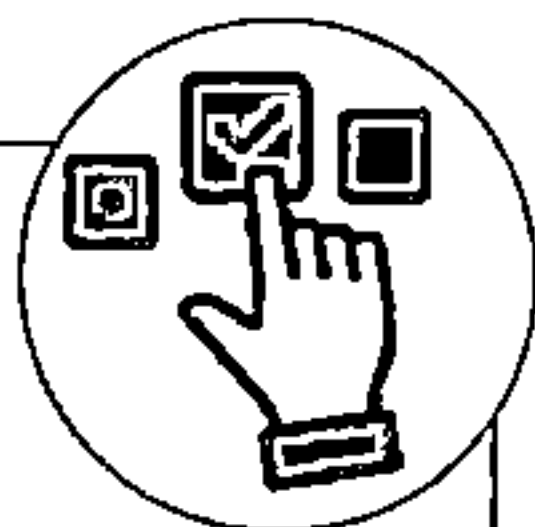

- عدم هماهنگی قوانین و بخشنامه‌ها با نیازهای روز.
- اجرای ناقص قوانین مرتبط با نحوه محاسبه و وصول حق بیمه (مانند ماده (۳۸) و (۴۱) قانون تأمین اجتماعی).
- نبود شفافیت در بازرسی دفاتر و اعمال سلیقه در برخی موارد.
- عدم بروزرسانی رویه‌های محاسباتی و نظارتی.
- ضعف در ترکیب هیئت‌های تشخیص مطالبات (جانب‌داری از سازمان تأمین اجتماعی).

شرح: <<<

- ◀ محاسبه حق بیمه: استفاده از ضرایب قراردادهای پیمانکاری به جای دریافت بر اساس لیست حقوق و دستمزد.
- ◀ بازرسی: تخلف در بازرسی دفاتر قانونی از جمله عدم رعایت بازه زمانی مشخص و درخواست مدارک خارج از دسترس.
- ◀ هیئت‌های تشخیص مطالبات: ساختار جانبدارانه و عدم توازن در ترکیب اعضا که منجر به تصمیمات غیرمنصفانه می‌شود.

خلاصه ای از پیشنهاد های مرکز پژوهش‌ها:

- دیجیتالی‌سازی فرایندها: اجرای یکپارچه سیستم‌های هوشمند برای کاهش خطاهای انسانی و بهبود شفافیت.
- اصلاح قوانین: بازنگری در مواد قانونی مرتبط با حق بیمه و بازرسی.
- ارتقای شفافیت: ساده‌سازی و قابل‌فهم‌تر کردن بخشنامه‌ها و رویه‌ها برای کسب‌وکارها.
- بازنگری ترکیب هیئت‌ها: ایجاد توازن بیشتر در ترکیب هیئت‌های تشخیص مطالبات.
- تقویت نظارت: استفاده از ظرفیت‌های داده‌ای سایر نهادها برای جلوگیری از تکرار و دوباره‌کاری‌ها.

قانون / موضوع:

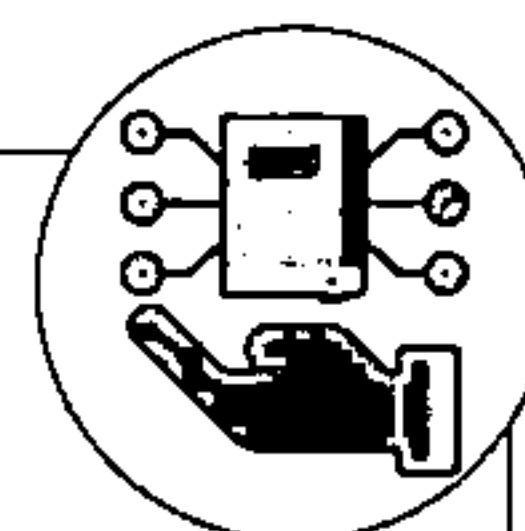
داده حکومتی باز: بررسی زیست‌بوم درگاه ملی کاتالوگ و مجموعه داده‌های باز و کاربردی کشور

دستگاه‌های متولی:

- سازمان فناوری اطلاعات ایران
- شورای اجرایی فناوری اطلاعات
- کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیک

مسئله:

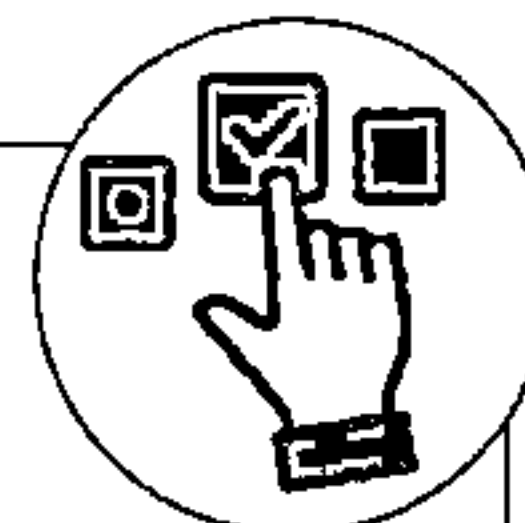
- عدم توسعه ابزارهای فنی و حقوقی کافی برای داده‌های باز.
- مشارکت ضعیف دستگاه‌ها در انتشار داده‌ها.
- نبود استانداردهای کیفی و قالب‌های داده ماشین‌خوان.
- عدم شفافیت در تعاملات سازمانی برای تقویت زیست‌بوم داده باز.
- ضعف در توسعه عوامل اجتماعی و بسترهای حقوقی.

شرح:

- ◀ کمبود مشارکت دستگاه‌ها: بسیاری از دستگاه‌ها انگیزه لازم برای مشارکت فعال در ارائه داده‌های باز را ندارند.
- ◀ نبود استانداردهای فنی: تنها ۲۸ درصد از داده‌های موجود بر روی پورتال، فرمت ماشین‌خوان دارند.
- ◀ نبود ابزارهای حمایتی و اطلاعاتی: ابزارهایی مانند قالب‌های پیشنهادی داده، راهنماهای کاربردی و پروتکل‌های تعامل با کاربران کافی نبوده‌اند.
- ◀ ضعف در زیرساخت‌های حقوقی: قوانین و مقررات مرتبط با داده‌های باز به صورت پراکنده و بدون ضمانت اجرایی تدوین شده‌اند.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

۱. تقویت جایگاه متولی سکو:
 - سازمان فناوری اطلاعات باید اختیارات گسترده‌تری برای هماهنگی بین دستگاه‌ها داشته باشد.
 - همکاری نزدیک‌تر با نهادهایی مانند سازمان اداری و استخدامی برای ارتقای ابعاد نهادی و حقوقی.
۲. اصلاح و ارتقای ابزارها:
 - طراحی و توسعه ابزارهای فنی (رابط‌های برنامه‌نویسی، استانداردهای داده).
 - افزایش قابلیت‌های پورتال برای تعامل با کاربران و ارائه خدمات متنوع‌تر.
۳. توسعه ابزارهای اجتماعی:
 - برگزاری هکاتون‌ها و رویدادهای داده‌محور.
 - ایجاد شبکه‌های تعاملی میان کاربران و سازمان‌ها برای تسهیل یادگیری و مشارکت.
۴. ایجاد زیرساخت‌های قانونی و حقوقی:
 - تدوین قوانین مشخص با ضمانت اجرایی.
 - توسعه مقررات شفاف و دستورالعمل‌های الزامی برای دستگاه‌ها.
۵. افزایش شفافیت و دسترسی آزاد:
 - الزام دستگاه‌ها به ارائه داده‌ها در قالب استاندارد و ماشین‌خوان.
 - ایجاد سامانه‌های نظارتی برای پیگیری مشارکت دستگاه‌ها.

قانون / موضوع:

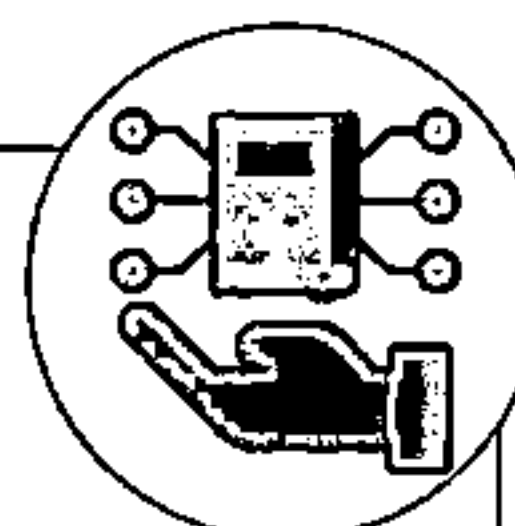

قانون مورد اشاره: قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

دستگاه‌های متولی:

- سازمان برنامه و بودجه کشور	- سازمان بسیج مستضعفین
- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	- سازمان تبلیغات اسلامی
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- وزارت راه و شهرسازی	- مرکز خدمات حوزه علمیه
- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	- دبیرخانه ستاد ملی حمایت
- نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	- از خانواده و جوانی جمعیت
- صدا و سیما	
- سازمان ثبت احوال	
- وزارت ورزش و جوانان	
- وزارت آموزش و پرورش	
- حوزه علمیه خواهران	

مسئله:

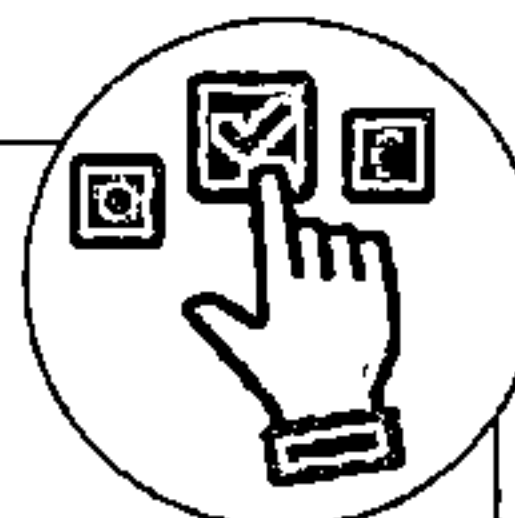

- عدم تخصیص به موقع اعتبارات تخصیص یافته در بودجه.
- نبود معیارهای اولویت‌بندی در تخصیص اعتبارات.
- عدم تشکیل دبیرخانه ستاد ملی جمعیت به موقع.
- مشخص نبودن شاخص‌های نظارت‌پذیر برای ارزیابی هزینه‌کرد.
- عدم تفکیک اعتبارات قانون از برنامه‌های عادی دستگاه‌ها.
- فقدان مکانیسم شفاف برای بهره‌گیری از ظرفیت اعتبارات استانی.

شرح:

- ◀ عدم تخصیص به موقع: اعتبارات دبیرخانه ستاد ملی جمعیت تا پایان اسفند ۱۴۰۲ به دلیل نبود شناسه ملی برداشت نشد.
- ◀ توزیع نامتوازن اعتبارات: در سال ۱۴۰۱، ۹۵ درصد اعتبارات صرف افزایش حق عائله‌مندی و کمک هزینه اولاد شد.
- ◀ عدم تخصیص به مواد دیگر قانون: بسیاری از مواد قانونی نظیر احداث خوابگاه‌های متاهلی یا پرداخت سبد تغذیه و بیمه مادران اجرایی نشد.
- ◀ نبود شفافیت در عملکرد: عدم طراحی شاخص‌های کمی و کیفی برای ارزیابی اقدامات دستگاه‌ها.
- ◀ عدم استفاده از ظرفیت‌های استانی: شورای برنامه‌ریزی استان‌ها سهم اعتبارات خود را به قانون اختصاص ندادند.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- اولویت‌بندی موضوعات: بر اساس دامنه اثربخشی و مطالبات مردمی.
- تفکیک وظایف ذاتی دستگاه‌ها: از مأموریت‌های جدید ایجاد شده توسط قانون.
- اصلاح رویه بودجه‌ریزی: به جای تخصیص کلی اعتبارات، ذکر برنامه‌های مشخص برای هر دستگاه.
- اختصاص اعتبار شفاف: برای نظارت بر اجرای قانون در دبیرخانه ستاد ملی جمعیت.
- تقویت نظارت استانی: و بهره‌گیری از ظرفیت اعتبارات استانی برای اجرای مواد قانون.
- ایجاد شاخص‌های نظارت‌پذیر: برای ارزیابی عملکرد دستگاه‌ها.
- افزایش شفافیت فرهنگی: در هزینه‌کرد اعتبارات برای اقدامات فرهنگی.
- تصویب شرح وظایف دبیرخانه: جهت تسریع در فعالیت‌ها و توزیع اعتبارات.

قانون / موضوع:

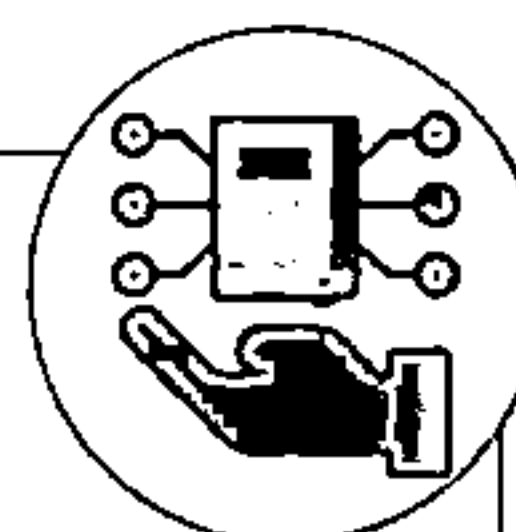

قانون "حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی" مصوب ۱۳۹۶/۰۶/۱۹.

دستگاه‌های متولی:

- وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
- سازمان برنامه و بودجه
- بانک‌های عامل (بانک کشاورزی، بانک توسعه تعاون، پست بانک، صندوق کارآفرینی امید)

مسئله:

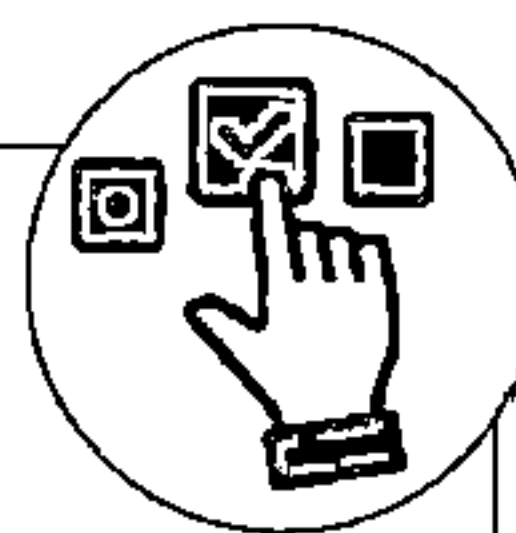

- عدم تحقق کامل اهداف توسعه اشتغال پایدار و تخصیص منابع به بخش‌های گردشگری و صنایع دستی.
- عدم ارائه اطلاعات شفاف توسط وزارت میراث فرهنگی در خصوص میزان جذب تسهیلات و اشتغال‌زایی.
- ضعف در برنامه‌ریزی‌های اجرایی، پیش‌بینی بازار، آموزش و نظارت.
- عدم تناسب رسته‌های تعیین‌شده با ظرفیت‌های منطقه‌ای و روستایی.
- پایین بودن پوشش بیمه‌ای شاغلان.
- سهم کمتر از میزان تعیین‌شده تسهیلات برای بخش‌های گردشگری (۷٪) و صنایع دستی (۵٪ از سهم تعیین‌شده).

شرح:

- ◀ وزارت میراث فرهنگی در تهیه برنامه‌های اجرایی منطبق با شرایط منطقه‌ای و استانی، پیش‌بینی بازار مناسب محصولات، و نیازسنجی آموزشی عملکرد مطلوبی نداشته است.
- ◀ از حدود ۳۴ هزار طرح ارسال‌شده، نیمی از آن‌ها به دلیل نداشتن اهلیت فنی، مالی و اقتصادی رد شده‌اند.
- ◀ عدم نظارت کافی بر عملکرد طرح‌های ملی و عدم ارائه گزارش‌های نظارتی منظم.
- ◀ سخت‌گیری بانک‌ها در پذیرش وثایق روستاییان، که منجر به عدم تخصیص مناسب تسهیلات شده است.
- ◀ آمار بیمه شاغلان جدید بسیار پایین (۲۶٪) و عدم الزام به بیمه شاغلان در قوانین و آیین‌نامه‌ها.
- ◀ تمرکز بیش از حد روی اقامتگاه‌های بوم‌گردی بدون توجه به سایر نیازهای منطقه‌ای.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- الحاق تبصره‌ای به ماده (۱۶) آیین‌نامه اجرایی برای رعایت و تقویت پوشش بیمه‌ای شاغلان طرح‌ها.
- ارائه تسهیلات با نرخ سود متعارف بانکی همراه با یارانه سود بانکی در چارچوب اصلاح قانون.
- انعطاف‌پذیری در انتخاب رسته‌های اولویت‌دار مطابق با ظرفیت‌های محلی.
- نوین‌سازی نظام تأمین مالی با استفاده از مدل سرمایه‌گذاری خطرپذیر.
- الزام بانک‌ها به پذیرش تضامین متناسب با شرایط روستاییان.
- توجه بیشتر به آموزش و توانمندسازی جامعه محلی برای ارائه خدمات گردشگری و صنایع دستی.

قانون / موضوع:

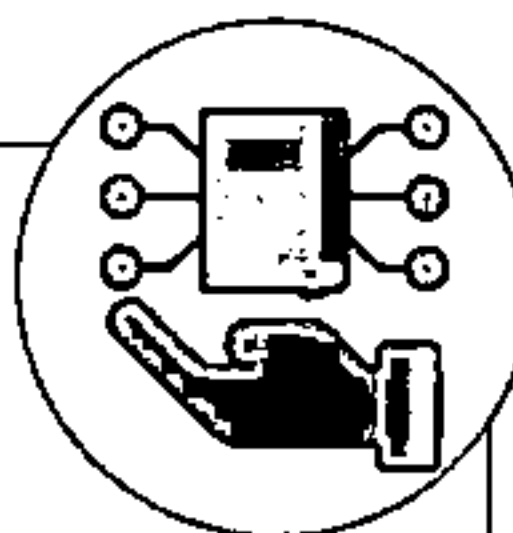

بررسی چالش‌های تبدیل وضعیت معلمان خرید خدمات آموزشی، حق التدریس و آموزشیاران
تهضت سوادآموزی و راهکارهای سیاستی آن

دستگاه‌های متولی:

- وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی.
- مجلس شورای اسلامی.

مسئله:

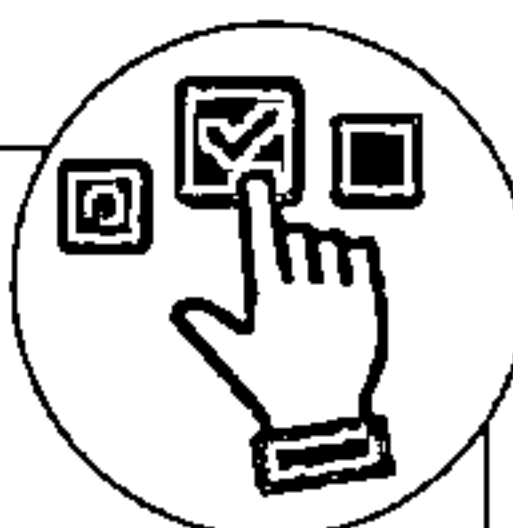

- تداوم به‌کارگیری نیروهای خرید خدمات و حق التدریس علی‌رغم ممنوعیت قانونی.
- عدم ایجاد زیرساخت‌های لازم در دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی برای جذب معلمان مورد نیاز.
- تأخیر در پرداخت حقوق و بیمه معلمان خرید خدمات.

شرح:

- ◀ علی‌رغم تأکید قانون و مصوبات، به‌کارگیری نیروهای غیررسمی متوقف نشده است.
- ◀ کمبود ظرفیت دانشگاه‌های تربیت معلم باعث ایجاد چرخه تکراری تقاضای استخدام شده است.
- ◀ به‌کارگیری معلمان بدون احراز صلاحیت حرفه‌ای و تأثیر منفی بر کیفیت آموزش.
- ◀ پرداخت حقوق معلمان خرید خدمات با تأخیر و از طریق شرکت‌های واسطه‌ای.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

۱. مطالبات استخدامی معلمان:
 - استفاده از آزمون‌های استخدامی مطابق ماده (۸۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت و اعمال امتیاز ویژه برای معلمان با سابقه همکاری.
۲. مطالبات حقوق و بیمه معلمان خرید خدمات:
 - حذف شرکت‌های واسطه و تبدیل قرارداد معلمان به قرارداد یک‌ساله کار معین (تبصره ماده (۳۲) قانون مدیریت خدمات کشوری).
۳. رفع نیازهای پیش‌بینی‌نشده آموزش و پرورش:
 - استفاده از ظرفیت بند «خ» تبصره «۱۵» قانون بودجه ۱۴۰۳ برای به‌کارگیری نیروهای حق التدریس در شرایط ضروری.
۴. عدم تعریف طرح‌های جدید تبدیل وضعیت:
 - تمامی نیازها از طریق راهکارهای موجود و بدون ایجاد مغایرت با قوانین بالادستی برطرف شوند.

قانون / موضوع:

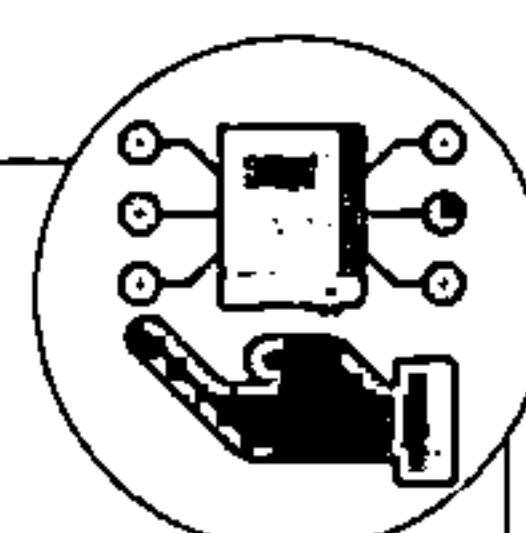

آسیب شناسی شهرک های صنعتی در ایران (۳)؛ با تمرکز بر قانون نحوه واگذاری مالکیت و اداره امور شهرک های صنعتی.

دستگاه های متولی:

- سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران
- شرکت شهرک های صنعتی استانی
- شرکت خدماتی شهرک های صنعتی
- وزارتخانه های نیرو، نفت و ارتباطات و فناوری

مسئله:

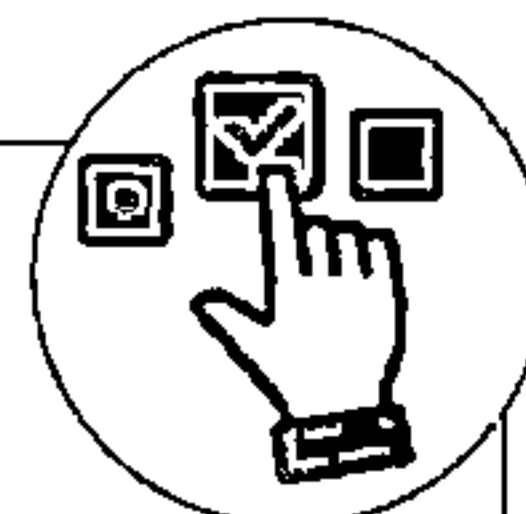

- اختلال در طراحی مناسب خطوط ارتباطی میان نهاد توسعه ای و نهاد خصوصی.
- عدم تحقق اداره خودگردان شهرک های صنعتی از منظر مالی و اقتصادی.
- عدم شکل گیری چرخه اقتصادی مناسب در شرکت های خدماتی.
- نارسایی های موجود در نحوه تعریف مشمولین قانون، نوع تعریف شرکت خدماتی و تعریف قسمت های مشترک.
- ضعف در فرایند نظارت و پایش صلاحیت هیئت مدیره شرکت های خدماتی.
- کمبود اقدامات برای تسهیل زیرساخت های حقوقی، قانونی و مدیریتی.

شرح:

- ◀ مدل مدیریتی فعلی نتوانسته است اهداف اصلی قانونگذار (شامل خودگردانی مالی و اقتصادی شهرک ها) را محقق کند.
- ◀ شرکت های خدماتی در بسیاری از موارد به دلیل محدودیت های قانونی و نبود انگیزه اقتصادی، شکل گیری مناسب چرخه اقتصادی را تجربه نکرده اند.
- ◀ ماده (۶) قانون نحوه واگذاری مالکیت و اداره امور شهرک های صنعتی، با وجود تأکید بر نظارت، نتوانسته است مدیریت نظارتی مطلوبی بر شرکت های خدماتی اعمال کند.
- ◀ تفاوت های ساختاری شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در قانون به طور کامل مدنظر قرار نگرفته است.
- ◀ منابع مالی و بودجه مورد نیاز برای انتقال مدیریت به شرکت های خدماتی در بسیاری از موارد ناکافی بوده است.

خلاصه ای از پیشنهاد های مرکز پژوهش ها:

- بازنگری در مدل مدیریتی فعلی و آیین نامه اجرایی آن با تأکید بر:
- تعریف دقیق تر مشمولین قانون.
- بهبود چرخه اقتصادی شرکت های خدماتی و شیوه تأمین مالی آن ها.
- اصلاح فرایند ناکارآمد پایش صلاحیت هیئت مدیره شرکت های خدماتی.
- تنظیم الگوی مناسبی برای رابطه میان نهاد توسعه ای و شرکت خدماتی به نحوی که:
- دسترسی بنگاه های صنعتی به بازارها و ورودی های مورد نیاز تسهیل شود.
- ابزارهای حقوقی، زیرساختی و مالی مناسب برای تحقق خودگردانی مالی شهرک ها فراهم شود.
- ایجاد تسهیلات حقوقی و قانونی برای حمایت از مدیریت شهرک ها.
- بهبود و اصلاح فرایند نظارتی، به ویژه در دوره های انتقال مدیریت شهرک ها از شرکت استانی به شرکت خدماتی.
- استفاده از ابزارهای مدیریتی، مشاوره ای و زیرساختی جهت تقویت کارایی مدیریت شهرک ها.

قانون / موضوع:

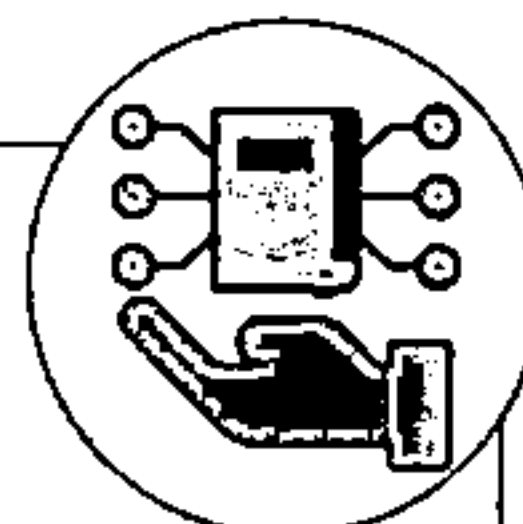

ارزیابی اجرای «قانون ساماندهی صنعت خودرو» با تمرکز بر مواد مربوط به بهبود وضعیت تولید و اسقاط مواد (۲)، (۳)، (۵)، (۶)، (۷)، (۹) و (۱۰).

دستگاه‌های متولی:

- وزارت صنعت، معدن و تجارت
- سازمان ملی استاندارد
- وزارت نفت
- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

مسئله:

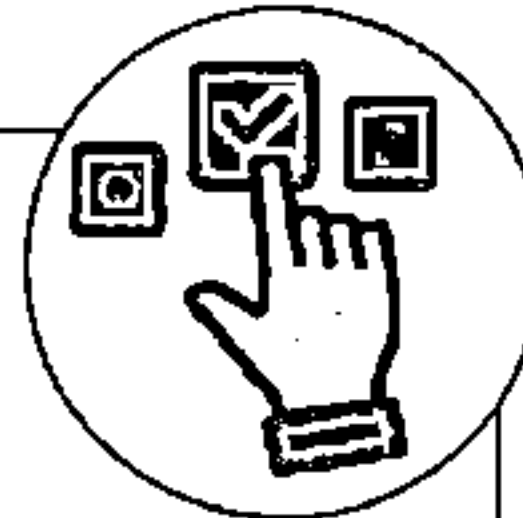

- عدم اجرای ماده (۲): اصلاح نظام تنظیم‌گری صنعت خودرو به طور کامل انجام نشده است.
- عدم اجرای ماده (۳): سند راهبردی فناوری‌های نوین در صنعت خودروسازی تدوین نشده است.
- عدم اجرای ماده (۵): تدوین چارچوب و مدل مشارکت‌های بین‌المللی ناقص انجام شده است.
- عدم اجرای ماده (۶): برخی استانداردهای کیفی و ایمنی به طور کامل اجرا نشده‌اند.
- عدم اجرای ماده (۱۰): تسهیلات لازم برای اسقاط خودروهای فرسوده تخصیص نیافته است.

«»- شرح:

- ◀ در ماده (۲)، برنامه مشخصی برای ایجاد رقابت‌پذیری در صنعت خودرو و خروج دولت از تصدیگری ارائه نشده است.
- ◀ در ماده (۳)، تدوین سند راهبردی فناوری‌های نوین و آیین‌نامه‌های مربوطه به تأخیر افتاده است.
- ◀ در ماده (۵)، سازوکارهای لازم برای ورود فناوری‌های نوین و جذب سرمایه‌گذاری خارجی نهایی نشده است.
- ◀ در ماده (۶)، استانداردهای مصوب مرتبط با خودروهای وارداتی و داخلی به صورت ناقص اجرا شده است.
- ◀ در ماده (۱۰)، تعهدات دولت در تخصیص منابع مالی و تسهیلات برای نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی انجام نشده است.

خلاصه ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- برای ماده (۲): تدوین چارچوب تنظیم‌گری جدید برای صنعت خودرو با هدف ایجاد رقابت‌پذیری.
- برای ماده (۳): تسریع در تدوین و ابلاغ سند راهبردی فناوری‌های نوین در صنعت خودروسازی.
- برای ماده (۵): طراحی مدل مشخص برای مشارکت‌های بین‌المللی و همکاری با خودروسازان معتبر جهانی.
- برای ماده (۶): نظارت دقیق‌تر بر اجرای استانداردهای کیفی و ایمنی خودروهای تولیدی و وارداتی.
- برای ماده (۱۰): تخصیص منابع مالی کافی و ایجاد تسهیلات جدید برای تسریع روند اسقاط خودروهای فرسوده.

قانون / موضوع:

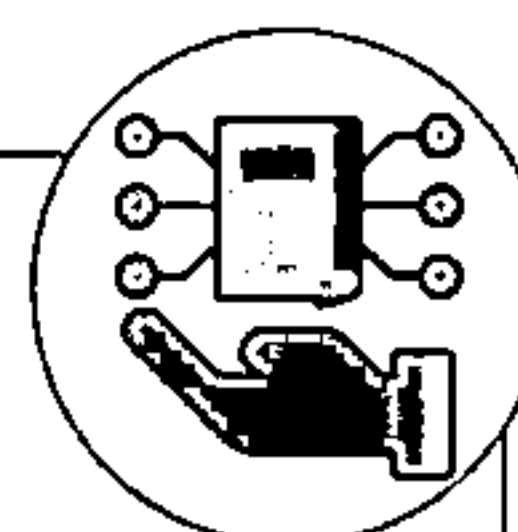

تصویر انواع تبادلات حجمی و مالی در زنجیره ارزش گاز

دستگاه‌های متولی:

- شرکت ملی نفت ایران
- شرکت ملی گاز ایران
- شرکت‌های پالایش گاز
- شرکت انتقال گاز ایران
- شرکت‌های گاز استانی

مسئله:

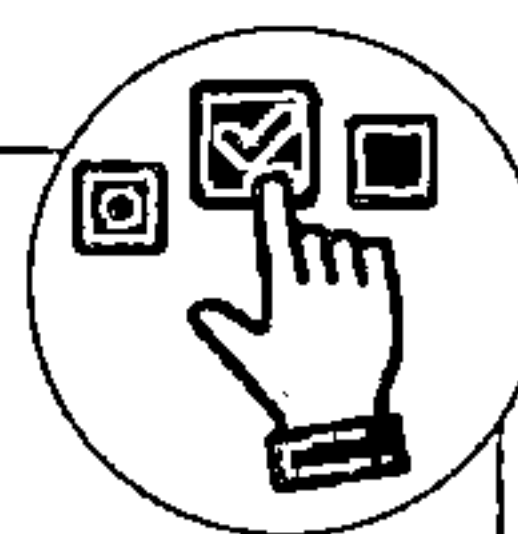

- نبود شفافیت در تنظیم نرخ تبادلات گازی.
- عدم تعیین ضوابط دقیق و شفاف برای تسهیم درآمدهای زنجیره گاز.
- بهره‌برداری ناکامل از ظرفیت پالایشی گاز کشور (استفاده تنها از ۷۲/۴٪ ظرفیت پالایش در سال ۱۴۰۱).
- پیچیدگی و تعدد تبادلات میان بازیگران زنجیره گاز.
- عدم وجود نظام‌مندی مشخص برای تسهیم درآمدهای حاصل از فروش محصولات جانبی.

شرح:

- ◀ شفافیت نرخ‌ها: در بسیاری از تبادلات (مانند فروش گاز خام از شرکت ملی نفت به شرکت ملی گاز) شفافیت پایین است و نرخ‌ها به صورت دستوری و غیرواقعی تعیین می‌شود.
- ◀ ظرفیت پالایشی: کمترین بهره‌برداری از ظرفیت پالایش در سال ۱۳۹۸ با ۶۶/۸٪ بوده است که نشان‌دهنده ناکارآمدی برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری است.
- ◀ تسهیم درآمدها: ضوابط تسهیم درآمدها بین شرکت‌های ملی گاز و نفت ایران نظام‌مند نبوده و به توافق‌نامه‌های سالانه وابسته است.
- ◀ تکرار مبادلات: زنجیره گاز شامل تبادلات متعدد میان یکدیگر است که موجب افزایش پیچیدگی و کاهش بهره‌وری می‌شود.
- ◀ مدیریت میعانات گازی: حق‌العمل تولید میعانات گازی مشخص است اما نحوه بهره‌برداری و فروش آن نیازمند اصلاحات جدی است.

خلاصه‌ای از پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها:

- تنظیم اصول شفاف و قاعده‌مند: ایجاد ضوابط مشخص در قوانین بالادستی برای نرخ‌گذاری و تسهیم درآمدهای گازی.
- اصلاح ساختار تبادلات: کاهش پیچیدگی و تکرار تبادلات میان بازیگران زنجیره.
- افزایش شفافیت مالی: بهبود شفافیت در نرخ‌گذاری گاز و محصولات جانبی، به‌ویژه در انتقال گاز به پتروشیمی‌ها و صادرات.
- بهره‌برداری بهتر از ظرفیت‌ها: استفاده بهینه از ظرفیت پالایشگاه‌ها با برنامه‌ریزی دقیق.
- تقویت نظام‌مندی مالی: تدوین نظام شفاف برای تسهیم درآمدهای حاصل از فروش محصولات جانبی گاز (اتان، گاز مایع و میعانات).

قانون / موضوع:

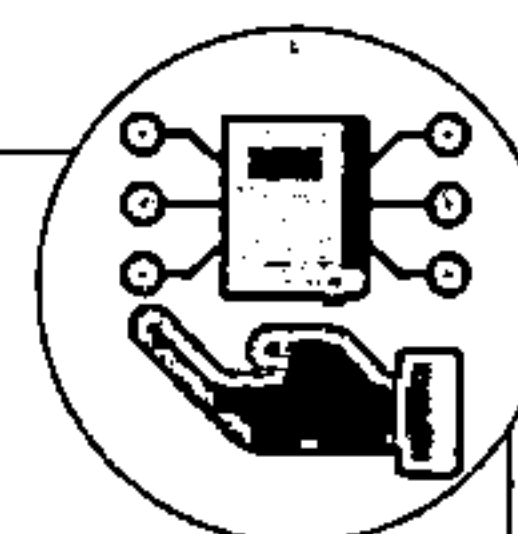

«قانون ساماندهی صنعت خودرو» با تمرکز بر تنظیم بازار از طریق واردات خودروهای نو و کارکرده مواد (۱)، (۴)، (۱۱)، (۱۲) و (۱۳).

دستگاه‌های متولی:

- وزارت صنعت، معدن و تجارت
- بانک مرکزی
- گمرک جمهوری اسلامی ایران
- سازمان ملی استاندارد ایران
- سازمان حفاظت محیط زیست

مسئله:

- عدم اجرای کامل ماده (۱) درباره تغییر معیار تعرفه واردات خودروها بر اساس مصرف سوخت و آلایندگی.
- تأخیر در تدوین آیین‌نامه واردات خودروهای کارکرده ماده (۱۱) و مشکلات اجرایی آن.
- ایرادات در اجرای مواد مرتبط با تعیین ارزش خودروها و رفع موانع استنادی مواد (۱۲) و (۱۳).

«» شرح:

- ◀ ماده (۱): دولت صرفاً تعرفه واردات خودروها را بر اساس حجم موتور تعیین کرده و مصرف سوخت و آلایندگی را به صورت مستقل در نظر نگرفته است.
- ◀ ماده (۱۱): آیین‌نامه واردات خودروهای کارکرده پس از گذشت ۹ ماه تأخیر ابلاغ شده و دارای ایراداتی از قبیل نحوه تأمین ارز و محدودیت سنی خودروها است.
- ◀ مواد (۱۲) و (۱۳): ضعف در شفافیت ارزش‌گذاری خودروهای وارداتی و عدم تطبیق استانداردهای ملی و بین‌المللی به طور کامل.

خلاصه ای از پیشنهادهای مرکز پژوهش‌ها:

- در نظر گرفتن شاخص‌های مصرف سوخت و آلایندگی در تعیین تعرفه واردات خودروها ماده (۱).
- تسریع در تأمین ارز واردات از طریق روش‌های جدید مانند استفاده از کسری ارز صادرات کالاهای صنعتی.
- حذف محدودیت سنی خودروها در آیین‌نامه ماده (۱۱) برای افزایش عرضه و تنظیم بهتر بازار.
- استفاده از درآمدهای تعرفه واردات خودروهای کارکرده برای تقویت حمل و نقل عمومی.
- تخصیص تسهیلات کم بهره برای حمایت از تولید داخلی به جای وضع تعرفه بالا بر واردات خودروهای حمل و نقل عمومی.

